

§ 107

Dnr 503/72

-350

Väghållning

Ett kommunalt övertagande av kostnaderna för underhåll av byvägarna inom kommunen har diskuterats en längre tid och en inom samarbetsnämnden tillsatt kommitté har närmare behandlat frågan och i oktober 1972 avgivit en PM i ärendet. Samarbetsnämnden har den 14 dec. 1972 föreslagit att kommunerna överta väghållningen. Leksands kommuns representanter ha därvid uttalat sig för att övertagandet sker redan fr.o.m. 1973 medan Åls och Siljansnäs representanter inte varit beredda förorda denna tid men ha förklarat sig icke ha någon erinran emot att Leksand beslutar redan nu i frågan.

Kommunstyrelsen föreslår den 18.12.1972, § 572, kommunfullmäktige besluta

att fr.o.m. 1973 överta den enskilda väghållningensom hittills ombesörjts av vägföreningar, vägsamfälligheter och byar, dock ej skogsbilvägar, vägar till fritidsstugor samt underhåll och drift av vägbelysning,

att kommunstyrelsen erhåller i uppdrag att på lämpligt sätt organisera väghållningen,

att bidrag till nyanläggning för vägbelysning lämnas med 50 % i likhet med tidigare,

att till bidrag till vägföreningar tidigare i staten för 1973 anvisade medel, konto 5.339.1, kronor 135.000 få nyttjas för ändamålet samt att ytterligare 25.000 kronor anvisas av anslaget till oförutsedda utgifter,

att till förbättringar och nyanläggningar anvisas 75.000 kronor av anslaget till oförutsedda utgifter utöver det anslag som finns upptaget i staten under litt 5.339.2.

Kommunfullmäktige bifalla kommunstyrelsens förslag enhälligt och utan diskussion.

Utdragsbestyrkande

9m 503
72

§ 43

Väghållning

Frågan om kommunalt övertagande av kostnaderna för byarnas väghållning har diskuterats i olika sammanhang. En inom samarbetsnämnden utsedd kommitté har utrett frågan och i avgiven PM redogjort för kostnaderna så långt de med ledning av tillgängligt material kan överblickas. Nu lämnas betydande bidrag till väghållningen av de olika kommunerna och för f d Leksands Norets municipalsamhälle svarar Leksands kommun för hela kostnaden. För kommunblockets kommuner uppskattas kostnadsökningen för underhåll till 100.000 kronor och för nyanläggning och utrustning till 150.000 kronor.

Vägbelysningen har särskilt diskuterats. Kostnaden har beräknats till 235.000 kronor enligt uppgift från Nedansiljans Elverk. Kommittéerna ha konstaterat att utrymme för denna merkostnad inte finns inom tillgängliga medel för 1973 och ha uttalat sig för att vägbelysningen bör finansieras genom eldistributören.

Samarbetsnämnden finner det lämpligt att kommunstyrelserna stå som huvudmän för uppgiften och att resp. kommuners tekniska avdelningar handha arbetet. För den närmare tillsynen bör kontaktmän finnas ute i byarna, förslagsvis inom nuvarande väghållares olika områden. Snöröjning bör uppdras åt entreprenörer för olika områden i likhet med nuvarande system. För väghållningen speciellt anskaffande maskiner och annan utrustning bör kostnadsfritt överlåtas på kommunen av de nuvarande väghållarna.

Leksands representanter framhålla att det för vissa delar av kommunen är angeläget att huvudmannskapet för väghållningen blir ordnat redan 1973. För Ål och Siljansnäs bedömer representanterna det inte vara möjligt att så snabbt kunna ta över väghållningen.

Samarbetsnämnden föreslår kommunerna besluta

(forts.)

(forts.)

att överta den enskilda väghållning som hittills ombesörjts av vägföreningar, vägsamfälligheter och bvar, dock ej skogsbilvägar, vägar till fritidsstugor samt underhåll och drift av vägbelysning,

att kommunstyrelserna erhåller i uppdrag att på lämpligt sätt organisera väghållningen,

att bidrag till nyanläggning för vägbelysning lämnas med 50 % i likhet med tidigare.

Am 503 / 72

PM

angående underhåll av ehskilda vägar inom Leksands kommunblock.

Till underhåll av enskilda vägar (byvägar) utgår bidrag från kommunerna efter olika grunder. För Leksand gäller en princip med olika vägklasser varvid bidrag lämnas med 85 öre, 1:05 resp. 1:25 pr m väg med avdrag för 50 % av beviljat statsbidrag. Siljansnäs har ett liknande bidragssystem. Als kommun lämnar bidrag med 150 % av det belopp som utdebiterats bland intressenterna.

Till nyanläggning och förbättring lämnas bidrag i Leksand med 50 % och i Siljansnäs med 80 % av kostnaden.

Inom förutvarande Leksands Norets municipalsamhälle, där stadsplan finns fastställd, svarar kommunen för hela kostnaden.

Frågan om kommunerna bör överta hela kostnaden för väghållningen har diskuterats i olika sammanhang. Därvid har särskilt framhållits att nuvarande system med uttaxering icke ger ett rättvist resultat. Där vägförening finns sker uttaxering på grundval av fastighetens taxeringsvärde, i byar med byordning läggs ibland såväl taxeringsvärde som taxerad inkomst som grund för uttaxeringen. Ibland förekommer andra grunder, såsom antal personer och innehav av bil. I diskussionen har särskilt åberopats att den mest rättvisa fördelningen av kostnaderna för vägunderhållet erhålles om kommunen svarar för detsamma.

Av en 1970 verkställd utredning framgår följande uppgifter om kostnader och finansiering av vägunderhållet inom Leksands kommun. Uppgifterna avse väghållare som uppburit kommunalt bidrag.

Sammanställning av kostnader och finansiering för samtliga väghållare som uppburit vägbidrag under 1970.

Kostnader	Kronor
Nyanläggningar	43.000
Upprustningar	36.000
Underhåll	183.000
Därav vinterunderhåll 33 % =	61.000
Vägbelysning	58.000
Summa	320.000
	=====
Finansiering	Kronor
Statsbidrag	41.000
Kommunalt bidrag	119.000
Utdebitering av medlemmar	109.000
Övriga inkomster	51.000
Summa	320.000
	=====

Härav framgår att väghållarnas eget tillskott i kostnaden för väghållningen detta år uppgick till 150.000 kronor. Härigenom ingår såväl underhåll som upprustning och nyanläggningar.

En fullt tillförlitlig beräkning av de kostnader kommunerna åsamkas om huvudmannaskapet för byvägarna helt skall övertas av kommun är svår att åstadkomma. Med tillgängligt siffermaterial som grund får följande uppskattning gjorts.

Enskilda vägar och kostnader. 1.000-tal kronor

Kommun	Vägar km	Kostnad	Statsbidrag	Rest	Kommunalt bidrag	Ökat medelsbehov
Leksand	170	185	41	144	119	25
Siljansnäs	40	48	18	30	15	15
Al	50	262	22	240	180	60
Summa	260	495	81	415	314	100
=====	=====	=====	=====	=====	=====	=====

Vägbelysning

I förestående sammanställning ingår icke kostnaden för vägbelysning. Enligt särskild utredning som presenterats av Nedansiljans Elverk AB uppskattas kostnaden för vägbelysning till i genomsnitt 80 kronor pr ljuspunkt, inkl. underhåll.

För bolagets verksamhetsområde inom Leksands kommunblock innebär detta följande kostnader.

Leksand	2.048 x 80 =	163.840
Siljansnäs	493 x 80 =	39.440
Al	<u>381 x 80 =</u>	<u>30.480</u>
Summa	2.922 ljusp.	233.760 kronor
=====	=====	=====

Härigenom ingår icke vägbelysningen inom de byar i norra Leksand som köpa elkraft från Rättviks elverk och ej heller Djura.

Till utbyggnad av vägbelysning lämnar kommunerna bidrag och detta har medfört en betydande utökning av vägbelysningen de senaste åren. Med de alltmer ökade krav som ställs på vägbelysningen finns dock anledning räkna med att det blir aktuellt med kompletteringar i viss utsträckning. Storleken av medelsbehovet härför är svår att uppskatta.

Nyanläggningar och upprustning.

I och med ökade krav på god standard har vägarna upprustats och försetts med asfaltbeläggning eller oljegrus på många håll. Bidrag har i Leksand lämnats med 50 % och i Siljansnäs med 80 % av kostnaden.

Någon uppgift om den sammanlagda längden byvägar som är belagd finns icke samlad. De belagda vägarna utgör dock en mindre del av det sammanlagda vägnätet. Utbyggnadstakten får vid ett kommunalt övertagande

av vägväsendet bli beroende på de resurser kommunen kan ställa till förfogande. Om den sammanlagda kostnaden uppskattas till omkring 250.000 kronor för år blir det ökade medelsbehovet efter inom Leksand tillämpade normer 125.000 kronor/år.

Skogsbilvägar och fritidshusvägar.

I förestående uppgifter för Leksand och Siljansnäs ingår icke skogsbilvägar och ej heller vägar till fritidsstugor. Det bedömes icke finnas ekonomiska förutsättningar för ett kommunalt engagemang i dessa kostnader. För särskilt speciell väg, som har mycket stor betydelse för det rörliga friluftslivet, kan det måhända vara motiverat överväga kommunalt stöd, men bedömningen härav måste bli mycket restriktiv.

Sammanfattning.

Ett helt övertagande av den enskilda väghållningen inom kommunblocket uppskattas enligt förestående medföra följande ökning av kommunens kostnader. Uppgifterna i 1.000-tal kronor.

Kommun	Underhåll	Nyanläggning o utrustning	Vägbelysning	Summa
Leksand	25	100	164	289
Siljansnäs	15	20	40	75
A1	60	30	31	121
Summa	100	150	235	485

Härav framgår, att ett helt övertagande av samtliga kostnader innebär en ökad utgift med nära 500.000 kronor. Därtill kommer nyanläggning för vägbelysning och den ökning av kostnader som inte kunnat överblickas i förestående uppskattning. I nuvarande ekonomiska läge torde kommunerna icke ha förutsättningar att kunna överta samtliga kostnader, vilka motsvara en utdebitering av 40 öre pr skattekrone. Om kostnaden för vägbelysning kan övertas av eldistributören eller annan blir kommunens kostnader i storleksordningen 20 öre pr skattekrone, vilket kan bedömas ligga inom mera möjliga gränser.

- o -

Som framgår ovan har det inte varit möjligt få ett tillräckligt underlag för en exakt bedömning av kostnaden för väghållningen inom kommunblocket. Alltför många ovissa faktorer inverkar på det framtida medelsbehovet. Men de lämnade uppgifterna får ändå tillmätas så pass vitsord att de kan ge en god vägledning för bedömning av vilken kostnad frågan innebär.

Leksand den 18 okt. 1972